Wstęp

Wybory to jeden z kluczowych elementów systemów demokratycznych. Sposób ich przeprowadzania i ustalania wyników określony jest w prawie wyborczym. W demokracjach wybory odbywają się cyklicznie i mają charakter rywalizacyjny. Pełnią one istotną rolę, ponieważ pozwalają na obsadę kluczowych stanowisk w państwie. Czasem umożliwiają też ocenę postępów procesów demokratyzacji i transformacji systemowej. Z tego względu są częstym przedmiotem badań.

Publikacja stanowi głos w dyskusji na temat wybranych systemów wyborczych, mechanizmów, a także kampanii wyborczych. Przedstawione zostały zarówno aspekty prawne wyborów, jak i praktyka polityczna. Szczególnie dużo miejsca poświęcono polskiej scenie politycznej, jednak analizie poddano także wybory w takich państwach jak USA, Gruzja, Węgry, Japonia, Kenia czy Rumunia. Ta wielowątkowość pozwala przedstawić wybrane problemy nie tylko prawa wyborczego i wyborów, ale także procesów demokracji i transformacji ustrojowej.

Pierwsza część pracy poświęcona została obietnicom wyborczym, w szczególności składanym przez polskie partie i polityków. Wykazano, iż większość z nich nie realizuje deklaracji składanych w okresie kampanii wyborczych. Autorzy podkreślają również, iż często sami wyborcy wiedzą, iż większość obietnic służy jedynie pozyskaniu głosów i nie oczekują ich realizacji. Podczas głosowania coraz mniejszą rolę odgrywają więc elementy programowe. Wzrasta natomiast rola bieżących wydarzeń oraz nastrojów społecznych przed wyborami. Autorzy zwrócili również uwagę, iż deklaracje składane w okresie kampanii wyborczej, zazwyczaj pokrywają się z programami partii, co pozwala na dość precyzyjne określenia ich charakteru. Poruszono również kwestie strachu i żartu jak dwóch elementów, które mogą być wykorzystywane w kampanii wyborczej, co więcej mogą przyczynić się do sukcesu wyborczego.

Część druga poświęcona została kampaniom wyborczym m.in. w Polsce, USA, Japonii czy Kenii. Ta różnorodność pokazuje, jak odmienny wpływ na wynik wyborczy może mieć charakter kampanii i jak szybko następuje ewolucja środków wykorzystywanych w procesie wyborczym

Ostatnia część publikacji poświęcona jest wyborom zarówno w aspekcie prawnym, jak i praktycznym. Rozważania podjęto na przykładzie nie tylko Polski, ale również takich państw jak Kazachstan, Rumunia, Węgry czy Gruzja. Autorzy wykazali zarówno ewolucję prawa wyborczego jak i zmienność zachowań wyborców. Zwrócono uwagę na mankamenty i naruszenia prawa w procesie wyborczym, zwłaszcza w młodych demokracjach. Wydaje się jednak, iż autorzy są zgodni, że budowanie tradycji demokratycznych, choć nie jest procesem prostym, to przyjęcie zasad demokracji sprzyja stabilizacji zarówno w wymiarze społecznym jak i politycznym.

Publikacja stanowi podsumowanie rozważań, jakie miały miejsce podczas ogólnopolskiej konferencji „Mechanizmy obietnic. Kampanie i systemy wyborcze na świecie” i ma na celu wykazanie złożoności i wieloaspektowości procesu wyborczego. Zawarte w niej artykuły są efektem pracy młodych politologów, zarówno pracowników naukowych, doktorantów, jak i studentów z wielu polskich ośrodków naukowych.

dr Małgorzata Rączkiewicz